

Received: 12 April 2023

Revised: 8 July 2023

Accepted: 12 July 2023

PUBLIC PARTICIPATION IN THE ADMINISTRATION OF SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION

Wichit BOONSANONG¹, Choocheep BEADNOK¹, Somwalee CHAYAMARIT¹, Ketsarin AKTAWATCHAKUL¹ and Thatsanee LUKANAPICHONCHAT¹

1 Faculty of Political Science, Bangkok Thonburi University, Thailand; wichit@bkkthon.ac.th (W. B.); choocheep@bkkthon.ac.th (C. B.); somwalee@bkkthon.ac.th (S. C.); ketsarin@bkkthon.ac.th (K. A.); thatsanee@bkkthon.ac.th (T. L.)

Handling Editor:

Associate Professor Dr.Piyakorn WHANGMAHAPORN Sripatum University, Thailand

(This article belongs to the Theme 1: Humanities & Social Sciences for Sustainable Development)

Reviewers:

1) Assistant Professor Dr.Settawat CHOCKWORGUL	NRRU, Thailand
2) Assistant Professor Dr.Srirath GOHWONG	Kasetsart University, Thailand
3) Dr.Chakkree SRICHARUMEDHIYAN	Mahamakut Buddhist University, Thailand

Abstract

This study aims 1) to study public participation in the administration of subdistrict administrative organization and 2) to compare level of public participation in the administration of subdistrict administrative organization by personal factors. The samples were 400 people who live in Kaosai, Pichit. The data was collected using a questionnaire. The statistical methods were categorized into the descriptive such as frequency, percentage, mean, and standard deviation and inferential statistic methods was t-test, one-way ANOVA (F-test). The results showed that 1) the level of public participation in the administration of subdistrict administrative organization was moderate and 2) the differences of personal characteristics were including education, income and length of stay affect public participation in the administration of subdistrict administrative organization at the significant level of 0.05.

Keywords: Public Participation, Administration, Subdistrict Administrative Organization

Citation Information: Boonsanong, W., Beadnok, C., Chayamarit, S., Aktawatchakul, K., & Lukanapichonchat, T. (2023). Public Participation in the Administration of Subdistrict Administrative Organization. *Journal of Interdisciplinary Research: Graduate Studies*, 12(1), 281-287. <https://doi.org/10.14456/jirgs.2023.25>

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของ องค์การบริหารส่วนตำบล

วิชิต บุญสนอง¹, ชูชีพ เบียดนอก¹, โสมวลี ชยามฤต¹, เกศริน เอกธวัชกุล¹ และ ทศนีย์ ลักษณะนิชนชัย¹

1 คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี; wichit@bkkthon.ac.th (วิชิต); choocheep@bkkthon.ac.th (ชูชีพ); somwalee@bkkthon.ac.th (โสมวลี); ketsarin@bkkthon.ac.th (เกศริน); thatsanee@bkkthon.ac.th (ทศนีย์)

บรรณาธิการผู้รับผิดชอบบทความ:

รองศาสตราจารย์ ดร.ปิยากร หวังมหาวร

มหาวิทยาลัยศรีปทุม

(บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของหัวเรื่องที่ 1: มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน)

ผู้ทรงคุณวุฒิผู้พิจารณาบทความ:

1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เศรษฐวัฒน์ โชควรรกุล

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศรีรัฐ โกวงศ์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

3) อาจารย์ ดร.จักรี ศรีจารุเมธีญาณ

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล และ 2) เปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ตัวอย่างคือประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลเขาทราย จังหวัดพิจิตร จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการเปรียบเทียบ ด้วยค่า t-test และค่าสถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (F-test) ผลการศึกษาพบว่า 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในระดับปานกลาง และ 2) ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า การศึกษา รายได้ และระยะเวลาการอยู่อาศัย ที่ต่างกัน ส่งผลให้ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม, การบริหารงาน, องค์การบริหารส่วนตำบล

ข้อมูลการอ้างอิง: วิชิต บุญสนอง, ชูชีพ เบียดนอก, โสมวลี ชยามฤต, เกศริน เอกธวัชกุล และ ทศนีย์ ลักษณะนิชนชัย. (2566). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล. วารสารสหวิทยาการวิจัย: ฉบับบัณฑิตศึกษา, 12(1), 281-287. <https://doi.org/10.14456/jirgs.2023.25>

ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2566)

บทนำ

การปกครองท้องถิ่นถือว่าเป็นหัวใจและรากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย เพราะเป็นองค์การที่กระจายอำนาจการปกครองให้กับประชาชนอย่างแท้จริง และเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครอง การบริหาร การตรวจสอบ และควบคุมการดำเนินงานท้องถิ่นของตนตามวิถีทางประชาธิปไตย ให้เป็นไปในทิศทางที่ตนปรารถนา อันเป็นสิทธิตามชอบธรรมตามรัฐธรรมนูญ อีกทั้งเป็นการยอมรับในคุณค่าศักดิ์ศรีและความสำคัญของประชาชนในท้องถิ่น ให้รู้สึกว่ามีภารกิจเกี่ยวข้อง มีส่วนได้ส่วนเสียในการบริหารที่ตนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น การเลือกตั้ง การควบคุม การตรวจสอบ และการถอดถอน เป็นต้น ให้เกิดการรับผิดชอบ เกิดความหวงแหนและปกป้องผลประโยชน์อันพึงมีต่อท้องถิ่นที่ตนอยู่อาศัย และเป็นกลไกในการดำเนินงาน เพื่อประโยชน์ส่วนรวมร่วมกันของประชาชนในท้องถิ่น อันจะนำมาเพื่อความเสมอภาคในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยในที่สุด หากประชาชนเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จะนำไปสู่การก่อให้เกิดความร่วมมือ และเกิดการพัฒนา โดยองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถกำหนดนโยบายและจัดสรรสิ่งที่มีคุณภาพให้แก่ท้องถิ่น ซึ่งหมายถึง ประโยชน์ที่เกิดขึ้นแก่ประชาชนทั้งทางตรงและทางอ้อม ตอบสนองสิ่งที่ตรงตามความต้องการในพื้นที่และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน นับเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญประการหนึ่งของกระบวนการทางการเมืองและมีความจำเป็นกับทุกระบบการเมือง โดยเฉพาะในประเทศที่มีระบอบการปกครองระบอบประชาธิปไตย มักจะยึดหลักการของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน การมีส่วนร่วมของประชาชนจึงมีผลอย่างยิ่งต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญของการเมืองการปกครอง (วรัญญา กังสตาลย์ และสมาน กลิ่นเกษร, 2558; Rangmeesrisuk, 2018)

จากที่กล่าวมาข้างต้น การศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล จะมีประโยชน์อย่างยิ่ง นอกจากได้ทราบถึงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลแล้วนั้น ยังใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนและการการบริหารงานในระดับท้องถิ่นด้วย โดยการศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล และ 2) เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

การทบทวนวรรณกรรม

Van Dusseldorp (1981) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การให้ความร่วมมือด้วยความตั้งใจและสมัครใจ โดยไม่ถูกบังคับ ชูเชิญ การมีส่วนร่วมของประชาชนนั้นครอบคลุมถึงการสร้างโอกาสที่เอื้อหรือเปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคน และสังคมได้ร่วมกิจกรรมนำไปสู่การพัฒนาและทำให้ได้รับประโยชน์จากการพัฒนาเท่าเทียมกัน การมีส่วนร่วมของประชาชนจะสะท้อนการเข้าไปเกี่ยวข้องด้วยความสมัครใจเป็นประชาธิปไตย ในการดำเนินโครงการ ทำให้เกิดประโยชน์จากการพัฒนาเท่าเทียมกัน การมีส่วนร่วมเป็นการเชื่อมโยงระหว่างส่วนที่ประชาชนลงแรง และทรัพยากร เพื่อการพัฒนาที่ประโยชน์ที่ได้รับจากการลงทุนดังกล่าว ลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนอาจผิดแผกแตกต่างไปตามสภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ นโยบาย และโครงสร้างการบริหาร รวมทั้งลักษณะทางเศรษฐกิจของประชาชน การเข้าไปมีส่วนร่วมมิได้เป็นแค่เพียงเทคนิควิธีการเท่านั้น แต่ยังเป็นปัจจัยสำคัญในการประกันให้เกิดกระบวนการพัฒนาที่เอื้อประโยชน์ต่อประชาชนอีกทางหนึ่งด้วย ซึ่งกระบวนการการมีส่วนร่วมนั้นต้องประกอบด้วย 1) การเข้าร่วมในการตัดสินใจและตกลง 2) การเข้าร่วมในการดำเนินงานของแผนและโครงการ 3) การเข้าร่วมในการติดตามและประเมินผลโครงการ 4) การเข้าร่วมในการรับผลประโยชน์จากการมีส่วนร่วม (บัณฑิต สุกุลบงการ, 2558)

ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2566)

กรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

ลักษณะประชากร

- 1) เพศ
- 2) อายุ
- 3) ระดับการศึกษา
- 4) อาชีพ
- 5) รายได้
- 6) ระยะเวลาที่อยู่อาศัย

ตัวแปรตาม

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงาน
ขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาทราย

- 1) ด้านการตัดสินใจ
- 2) ด้านการปฏิบัติการ
- 3) ด้านการรับผลประโยชน์
- 4) ด้านการประเมินผล

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ ที่ประชากรได้แก่ ประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาทราย จำนวน 4,536 คน โดยใช้สูตรของ Yamane (1967) ที่ระดับความเชื่อมั่นเท่ากับร้อยละ 95 รวมทั้งสิ้น 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ ส่วนที่ 2 แบบสอบถามการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ศึกษาสร้างตามมาตรวัดของลิเคิร์ท (Likert Scale) การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา โดยใช้ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงอนุมาน โดยใช้ สถิติทดสอบที (Independent Sample t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA)

ผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปของตัวอย่าง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย จำนวน 181 คน คิดเป็นร้อยละ 60.3 ส่วนใหญ่มีอายุ 30-40 ปี จำนวน 155 คน คิดเป็นร้อยละ 51.6 มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นหรือน้อยกว่า จำนวน 230 คน คิดเป็นร้อยละ 76.6 ส่วนใหญ่จะมีอาชีพค้าขาย จำนวน 153 คน คิดเป็นร้อยละ 51.0 มีรายได้ 5,001-10,000 บาท จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 41.0 มีระยะเวลาที่อยู่อาศัย 11 ปีขึ้นไป จำนวน 207 คน คิดเป็นร้อยละ 69.0 รวมผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 400 คน คิดเป็นร้อยละ 100

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลเขาทราย

การมีส่วนร่วม	$\bar{X}$	SD.	แปลค่า
ด้านการตัดสินใจ	3.50	.161	มาก
ด้านการปฏิบัติ	2.81	1.153	ปานกลาง
ด้านการรับผลประโยชน์	3.54	.901	มาก
ด้านการประเมินผล	2.42	.119	น้อย
ภาพรวม	3.07	.758	ปานกลาง

การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลเขาทราย ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมีค่ามากที่สุดรองลงมาคือ ด้านการรับผลประโยชน์ ด้านการปฏิบัติ และด้านการประเมินผล ตามลำดับ

ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2566)

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	T/F	sig
เพศ	0.70	.54
อายุ	0.40	.74
การศึกษา	2.51	.04*
อาชีพ	2.52	.27
รายได้	3.16	.01*
ระยะเวลาที่อยู่อาศัย	4.18	.00*

* นัยสำคัญที่ .05

ผลการเปรียบเทียบส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า การศึกษา รายได้ และระยะเวลาการอยู่อาศัย ที่ต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยรวม แตกต่างกันในขณะที่ เพศ อายุ และอาชีพที่แตกต่างกัน จะมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่แตกต่างกัน

สรุปและอภิปรายผล

การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลเขาทราย ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง และพบว่า การมีส่วนร่วมการตัดสินใจของประชาชนส่วนใหญ่ต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการไปการเลือกตั้ง การนำเสนอโครงการต่างๆ ระดับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลเขาทราย พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติอยู่ในระดับ ปานกลาง และพบว่า การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ เช่น การร่วมกับเจ้าหน้าที่ อบต. ในการดูแลและสอดส่องปัญหาต่างๆ ของชุมชน การเข้าร่วมประชุมกับ อบต. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลเขาทราย พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์อยู่ในระดับ มาก โดยเฉพาะการส่งเสริมอาชีพเพิ่มรายได้ และในเรื่องของสาธารณะในการป้องกันโรค ส่วนการมีส่วนร่วมในการประเมินผลของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลเขาทราย ส่วนใหญ่แล้วอยู่ในระดับ น้อย และพบว่า ประชาชนไม่ให้ความสำคัญและไม่เข้ามามีส่วนร่วมในด้านตรวจสอบงบประมาณหรือระบบการทำงานและความโปร่งใสของ อบต. ซึ่งสอดคล้องกับงานของ นรินทร์ชัย พัฒนพงศา (2546)

ทั้งนี้ เพศชาย มีระดับการมีส่วนร่วมมากกว่า เพศหญิง ทั้ง 4 ด้าน ประชาชนที่มีอายุ 30-40 ปี มีส่วนร่วมมากที่สุด เนื่องจากประชาชนที่มีอายุในช่วง 30-40 ปี อาจมีความสนใจทางด้านการเมืองมาก และมีการเข้าร่วมในการแสดงความคิดเห็นสม่ำเสมอ สอดคล้องกับงานของ จุฑารัตน์ ชมพันธุ์ (2555) ระดับการศึกษาถึงแม้ระดับการศึกษาจะอยู่ในระดับ ปานกลาง แต่จากประชาชนมีการศึกษาดำหรือน้อยจะส่งผลให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับค่อนข้างไม่ค่อยดี เพราะอาจจะมีค่านิยมที่ต่ำกว่าผู้ที่มีการศึกษาสูง และการวิจัยพบว่า ประชาชนที่ทำการสำรวจมีการศึกษาอยู่ในระดับต่ำ จึงทำให้มองเห็นอยู่ในเกณฑ์ที่ไม่ดีนัก ประชาชนที่มีอาชีพ ค้าขาย/เจ้าของกิจการ มีระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด อาจจะเป็นเพราะว่าเป็นอาชีพอิสระ สะดวกและมีเวลาที่จะเข้ามามีส่วนร่วมและแสดงความคิดเห็น เพราะในแต่ละอาชีพแตกต่างกันอาจส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ทำให้การเข้าร่วมทางการเมืองมากหรือน้อย เพราะการไม่สะดวกในหน้าที่การงานของแต่ละคน ประชาชนในการศึกษานี้ มีรายได้ส่วนใหญ่ 5,001-10,000 บาท เป็นผู้ที่มียาได้ต่ำ อาจจะต้องการความช่วยเหลือจากองค์กรในเรื่องของการปรับปรุง แก้ไข และในการรับผลประโยชน์เพื่อที่จะ

ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2566)

ไปจนเจ็ครอบครว้ แต่ละรายได้อาจส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ระยะเวลาที่อยู่อาศัย เนื่องจากคนที่มีความยาวระยะเวลาที่อยู่อาศัยในพื้นที่นานอาจส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ระยะเวลาที่มีส่วนร่วมมาก และถ้าอยู่อาศัยไม่นานเป็นระยะเวลานาน ก็จะไม่ค่อยได้มีส่วนร่วมทางการเมืองเพราะพึ่งมาอยู่อาศัยเลยไม่ค่อยได้เข้าร่วมและไม่ค่อยได้มีโอกาส

จากการศึกษาสรุปได้ว่า ความแตกต่างทางสถานะทางสังคมและเศรษฐกิจ เช่น การศึกษาและรายได้ มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองการบริหารของรัฐ ยิ่งมีการศึกษาสูงและมีรายได้สูง ย่อมต้องการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของรัฐมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานของ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2562) ที่พบว่า ผู้ที่มีความแตกต่างทางด้านเศรษฐกิจและสังคม จะมีส่วนร่วมในการบริหารงานของรัฐที่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ผู้บริหารของหน่วยงานควรให้ความสำคัญกับการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม โดยเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบาย และการสื่อสารนโยบาย เพื่อเป็นทิศทางนำไปสู่การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ที่ชัดเจน ทั้งนี้ ผู้นำเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการเอื้อหรือส่งเสริมให้เกิดการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม และเป็นผู้สร้างให้เกิดพลังความร่วมมือของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นผู้นำที่เป็นทางการหรือผู้นำที่ไม่เป็นทางการ เช่น ผู้บริหารของส่วนราชการ ผู้นำชุมชน/ท้องถิ่น หรือปราชญ์ชาวบ้าน เป็นต้น ส่วนเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ความเข้าใจ และมีทักษะในการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ตลอดจนมีความสนใจและกระตือรือร้นในการทำงานร่วมกับประชาชน รวมถึงมีทัศนคติที่ดีต่อกระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน นอกจากนี้ ความเข้มแข็งของภาคประชาชนที่มีจิตสาธารณะ มีความตั้งใจและกระตือรือร้นในการที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาและแก้ไขปัญหา ซึ่งการมีส่วนร่วมที่เกิดจากภาคประชาชนที่เข้มแข็ง เกิดจากประชาชนมีการรวมตัวกันเป็นกลุ่ม/องค์กร เช่น กลุ่มเกษตรกร สหกรณ์ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน เป็นต้น เพื่อทำงานกับหน่วยงานของรัฐแบบหุ้นส่วน ความร่วมมือ มีบรรยากาศของการทำงานแบบมีส่วนร่วม ซึ่งจะช่วยให้แก้ไขปัญหาในพื้นที่ได้ตรงประเด็น/ความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง

เอกสารอ้างอิง

- จุฑารัตน์ ชมพันธุ์. (2555). การวิเคราะห์หลัก “การมีส่วนร่วมของประชาชน” ในบริบทประเทศไทย. *วารสารการจัดการสิ่งแวดล้อม*, 8(1), 123-141.
- นรินทร์ชัย พัฒนพงศา. (2546). *การมีส่วนร่วม หลักการพื้นฐาน เทคนิค และกรณีตัวอย่าง*. เชียงใหม่: 598 Print.
- บัณฑิต สกุลบงการ. (2558). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลตากแดด อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร. *วารสารสหวิทยาการวิจัย: ฉบับบัณฑิตศึกษา*, 4,(2), 49-55.
- วรัญญา กังสตาลย์ และ สมาน กลิ่นเกษร. (2558). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ของเทศบาลเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี. *วารสารสหวิทยาการวิจัย: ฉบับบัณฑิตศึกษา*, 4(1), 138-145.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2562). *สรุปบทเรียนการทำงานแบบมีส่วนร่วมในการบริหารราชการประจำปี พ.ศ.2561*. กรุงเทพฯ: บริษัท วิชั่น พรินท์ แอนด์ มีเดีย จำกัด.
- Rangmeesrisuk, J. (2018). Buddhist Leadership Style for Administrator of Local Government Administration Establishes the People Participation in Ayutthaya Province, Thailand. *Asian Political Science Review*, 2(1), 86-96.
- Van Dusseldorp, D. (1981). *Participation in Planned Development Influenced by Governments of Developing Countries at Local Level in Rural Areas*. Gelderland: Agricultural University.
- Yamane, T. (1967). *Statistics: An Introductory Analysis*. 2nd ed. New York: Harper and Row.

Data Availability Statement: The raw data supporting the conclusions of this article will be made available by the authors, without undue reservation.

Conflicts of Interest: The authors declare that the research was conducted in the absence of any commercial or financial relationships that could be construed as a potential conflict of interest.

Publisher's Note: All claims expressed in this article are solely those of the authors and do not necessarily represent those of their affiliated organizations, or those of the publisher, the editors and the reviewers. Any product that may be evaluated in this article, or claim that may be made by its manufacturer, is not guaranteed or endorsed by the publisher.

Copyright: © 2023 by the authors. This is a fully open-access article distributed under the terms of the Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International (CC BY-NC-ND 4.0).